

BELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
VIA GEPPA 9
TRIESTE (312)

Za preokret na levo najširšo enotnost in obrambo Trsta!

Glasovalna izjava KPI v pokrajinskem in občinskem svetu (14-15 oktobra) o proračunih za leto 1963

Po treh mesecih krize sta bili končno sklicani seji pokrajinskega in občinskega sveta v Trstu. Seja pokrajinskega sveta je bila v ponedeljek, seja občinskega sveta pa v torek zvečer. Oba sveta sta še enkrat razpravljala o letošnjih proračunih. Prav za prav je bilo razpravljano o teh zelo kratko. Dejansko sta ostala oba proračuna taka kot sta ju omenjena predložila v odobritev odbora že preteklega julija. Samo nekatere formule so bile tokrat nekoliko spremenjene. Namesto dejanske ustanovitve levega centra sta bili v obeh organizacijah ustanovljeni novi relativni večini. To so omogočili socialisti s svojim zadržanjem. Vse je torej ostalo pri starem, tako kot preteklega julija, ko je po trmi demokristjanov prišlo do krize tako v pokrajinskem kot v občinskem svetu. Komunisti so tako v pokrajinskem kot v občinskem svetu glasovali proti proračunu. Zadevno izjavo je v pokrajinskem svetu podal tov. Colli, v občinskem svetu pa tov. Tanel.

Besedilo te izjave se glasi:

Pokrajinski in občinski svet imata pred seboj isti proračun ki sta ga pred tremi meseci zavrnila, ista odbora in ista programa. Krščanska demokracija ni hotela upoštevati posledic negativnega glasovanja in kaže, da jih noče upoštevati niti sedaj, saj drugače ne bi bilo potrebno, da bi o tem ponovno razpravljali in glasovali.

V tem položaju moramo zelo jasno govoriti. Vodilna skupina Krščanske demokracije, namesto da bi delovala za preokret, nadaljuje s svojo preteklo politiko, s svojo nadoblastjo, s svojo politiko, ki ne sloni na ustrezni programskih obveznostih, nadaljuje s protikomunistično diskriminacijo in z neupoštevanjem pravic slovenske etnične manjšine. Zato se sedaj Krščanska demokracija ponovno predstavlja z isto politivo, z istim programom in proračunom kakor pred tremi meseci. Komunisti ne bomo nikoli sprejeli te zahteve Krščanske demokracije, ki jo sprejemajo social-

demokrati in republikanci ter sedaj, na žalost, tudi socialisti. Edino spremembo predstavlja sedaj dejstvo, da bosta pokrajinski in občinski proračun odobrena z relativno večino zaradi stališča, ki so ga zavzeli socialisti in ki omogoča to operacijo.

Ta sprememba je zares presenetljiva, ker ne nastaja na novi programski osnovi in na platformi nove politične usmeritve, temveč na osnovi starih, že enkrat zavrženih proračunov, proti katerima so glasovali tudi socialisti ter na osnovi nekaterih obljub Krščanske demokracije.

Sedanje stališče tajnika tržaške socialistične federacije je v zelo velikem protislovju s stališčem, ki ga je zavzel pred tremi meseci. 12. julija je sekretar tržaške federacije PSI, tovariš Pittoni, dejal, da socialisti ne bodo nikoli podpisovali menic na belo. Zahtevo, ki so je tedaj postavljali demokristjani, je označil za absurdo in nesprejemljivo. Sedaj pa PSI daje KD belo menico in sprejema obljube, ki jih KD ni nikoli spoštovala.

Izjavili smo že in to ponavljamo tudi danes, da ne nasprotujemo sprejemu proračuna zaradi formule. Ko bo dana možnost, bomo resno in odkrito razpravljali o ustanovitvi levega centra. Iz sedanje operacije pa ne more iziti levi center.

V našem stališču ni nobenih predsodkov. Kljub resni napačnosti, ki so jo zagrešili socialisti z belo menico za Krščansko demokracijo, želimo, da bi tovariški socialisti v bodoče ne odstopali od pogovora za ustanovitev levega centra, o katerih so tudi javno govorili in ki so zaprtje na desno, odprava diskriminacij proti levici in proti slovenski manjšini, odločna borba za preporod tržaškega gospodarstva.

Pri tem pa ne moremo zamolčati dejstva, da je vodilna večina PSI, stranke delavskega razreda, s prejemom zahtev Krščanske demokracije, prevzela zelo resno odgovornost.

Vodilna skupina tržaške Kr-

V nedeljo, 20. oktobra
ob 11. uri
bo v

kinu «Arcobaleno»
v Trstu

javno zborovanje KPI

Senator

Vittorio Vidali

in občinski svetovavec
Lucjan Padovan

bosta govorila o temi:

„Italijanski
politični položaj
in problemi Trsta“

ščanske demokracije poudarja v resoluciji, ki je bila sprejeta od pokrajinskega odbora stranke, da gre za «nujo», da pa to zahteva veliko previdnost, postopno reševanje, ohranitev administrativnih programov, pokrajinskega in občinskega odbora, ki morata ostati na oblasti v takšnem sestavu kakršna sta danes.

Ti «pogoji» KD se uveljavlja
(Nadaljevanje na 4. strani)

oo

Predstavniki slovenske skupščine v Bellunu

V torek so predstavniki skupščine SR Slovenije in izvršnega sveta SR Slovenije na čelu s podpredsednikom skupščine dr. Marijanom Breccljen obiskali Belluno, kjer jih je sprejel prefekt provinc. V imenu ljudstva republike Slovenije in celotne Jugoslavije so mu izrazil sožalje ter se zanimali za posledice nesreče ob veliki katastrofi, ki je zadela področje Belluna.

Popoldne so predstavniki obiskali podžupana mesta Longarone in v njegovem spremstvu pregledali prizadeto področje ter položili venec na skupni grob žrtev.

V delegaciji sta bila tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Rudi Janhuba in konzul Oluić.

Titov obisk v Ameriki

Predsednik SFRJ Tito je ta teden zaključil svoj obisk v Mehiki. Še pred tem pa je obiskal razne države v Latinski Ameriki.

Katastrofa pri Vaiontu

Milijoni kubičnih metrov vode so v nekaj minutah zbrisali z zemlje več vasi in povzročili tragično smrt nad 2000 oseb

Preteklo sredo pozno ponoči se je v dolini Vaiont, na meji med pokrajinama Belluno in Videm, zgodila strahotna nesreča. Velikanski zemeljski plaz se je utrgal s 1821 metrov visoke gore Toc in zdrvel v

pozarjali strokovnjake in monopolno družbo SADE, ki je bila pobudnica velike elektrarne, da tla v dolini Vaiont niso primerna za umetno jezero in da se z gore Toc trgajo zemeljski usadi. Občinski sveti in pokrajinski svet v Bellunu so nasprotovali gradnji umetnega jezera, toda brez uspeha. List »l'Unità«, ki je javno opozoril na veliko nevarnost, je bil postavljen na zatožno klop in no-

Tam, kjer je stala še pred dobrim tednom prijazna vas Longarone, je zdaj samo kup ruševin pod naplavinami. Tam kjer je nekoč vladalo mirno življenje danes vlada nema smrt...

umetno jezero. To je povzročilo, da je voda iz umetnega jezera silovito plusknila čez jez in preplavila več okoliških vasi in nekatere — med njimi tudi Longarone — v celoti izbrisala s površine zemlje. Milijoni kubičnih metrov deroče vode so dobesedno odnesli hiše, razdrli ceste in železnico, zruvali drevje, skratka uničili sleherni sled življenja v vsej dolini pod orjaškimi jezom. V tej strahotni nesreči je bilo po dosedanjih podatkih ubitih okrog 2000 ljudi (povsem točnega števila žrtev verjetno ne bo mogoče nikoli dobiti).

O nevarnosti se je že dolgo časa govorilo. Že tedaj, ko so izdelovali načrte za umetno jezero in zgraditev velikanskega jezua, so okoliški prebivalci o-

vinarka tov. Merlin iz Belluna je bila obtožena, da širi paniko med prebivalci doline. SADE se ni zmenila za nevarnost in prav tako se zanj niso zmenili tisti, ki so ji dali dovoljenje za tako velikopotezno načrte. Še več: družba SADE je oropala prebivalce gorske doline, s tem, da jim je odplačala zemljišča po nizkih cenah ter jih istočasno izpostavila trajni nevarnosti.

Ze pred časom so se začele širiti vesti, da se gora Toc podira ter da se velikanski plaz polagoma pomika proti jezeru. Tisti, ki so bili poklicani, da sprejmejo vse potrebne ukrepe, da ne bi prišlo do katastrofe, se za te vesti niso niti zmenili. Tudi strokovnjakom, ki so opozarjali na grozečo nevarnost, so odgovarjali, češ da pretiravajo. In vendar niso pretiravali...

Katastrofa v Vaiontu je bridko odjeknila ne le v Italiji, marveč po vsem svetu. Od vsepovsod prihajajo izrazi solidar-

Na 2. strani objavljamo reportažo o obisku med begunci, ki sedaj žive v vasi Cimolais.

nosti, prihaja pomoč preživelim prebivalcem. Ze ves teden prihajajo na kraj nesreče številni funkcionarji in parlamentarci. Na kraj nesreče sta prišla tudi predsednik republike in ministrski predsednik.

Prve dni po katastrofi je buržoazni tisk skušal prikazovati celotno nesrečo kot nekaj »naravnega«. Spretno se je izogibal vprašanju ugotavljanja kdo je prav za prav kriv, da je do te »naravne nesreče« prišlo. Še enkrat je morala nastopiti

(Nadaljevanje na 4. strani)

Delovanje naših parlamentarcev

Naša poslanka tov. Marija Bernetić je v razpravi o proračunu ministristva za zunanjo trgovino, med drugim poudarila potrebo, da bi izboljšali odnose med Italijo in Nemsko demokratično republiko. Predlagala je naj bi uredili tudi vprašanje konzularnih zastopstev v obeh državah.

Senator Vidali pa je med razpravo o proračunu ministristva za trgovinsko mornarico opozoril senat in vlado na pereče problema tržaškega pristanišča.

Po katastrofi ob jezeru Vaiont

Obisk v dolini smrti

Po vsej naši deželi je tragedija Vaionta zbudila veliko sočustvovanje in sprožila vrsto najrazličnejših solidarnostnih pobud. Naša partija, federacije, sekcije, deželni komite; naši parlamentarci in demokratični upravitelji krajevnih ustanov so se izkazali s hitro pomočjo in občutljivostjo, predvsem pa so dokazali, da znajo tolmačiti poglobitve zahteve prizadetih prebivavcev doline reke Piave: naj se izkaže pravica in naj se kaznujejo krivci.

„Raje bi videli staro Erto“

Bili smo z delegacijo deželnega komiteja kmalu po tragediji v kraju Cimolais, kamor so se zatekli prebivavci krajev Erto in Casso, to je male občine na skrajnem koncu Furlanije, ki je bila v celoti izpraznjena, potem ko so bili popolnoma uničeni nekateri zaselki in potem, ko je bilo ubitih okrog 250 oseb. Videli smo nesrečno goro Toc, ki je z velikanskim usodom povzročila katastrofo. Imeli smo priliko osebno se seznaniti z obsegom uničenja. Videli smo na stotine ljudi, ki so ubežali smrti. Zalost in trpljenje sta jim povzročila vidne znake na obrazih. Danes prestrašeni nemo tavajo okrog kot žive priče, kot toživci krivcev. In da odgovorni za nesrečo obstajajo ter da ne gre za golo «usodnost», pričajo ne le dokumenti, marveč tudi neizpodbitni dokazi, ki jih je naša Partija zbrala v svoji beli knjigi, izročeni predsedniku republike in objavljeni v celoti v dnevniku «l'Unità». Da ne gre za golo naključje, da obstajajo krivci, se bere tudi na obrazih beguncev iz krajev Erto - Casso in drugih zaselkov; to potrjuje živ glas starčkov in žena, pa tudi mladih emigrantov, ki so se v teh dneh vrnil iz Nemčije v upanju, da bodo, v najboljšem primeru še našli svoje drage, a žal premnogi teh niso več našli, kakor niso našli svojih nekdanjih domov in ničesar, kar bi spominjalo nanje. Govorili smo s številnimi izmed njih. Še predno so nam povedali, kaj najbolj nujno potrebujejo, so poudarili zahtevo po pravici, po tem, naj se kaznujejo tisti, ki so krivi tragedije. S preprostimi, toda groznimi besedami, v svojem nabolj beneškem in napol ladinskem narečju obtožujejo družbo SADE, električni monopol, ki je oropal ta gorski svet in ga spremenil v smrtonosno past. Slišali smo tudi izrecne obtožbe proti naslednikom SADE, kakor tudi proti tistim, ki so dovolili gradnjo nesrečnega jezua in ki žive v Rimu. Slišali smo pretresljive besede ki jih je neka nesrečna žena izrekla pred soprogom predsednika republike: «Mi bi raje videli našo staro Erto in naše mrtve!» To je bil odgovor nesrečne žene na zagotovilo, da bo poskrbljeno za obnovo opustošenih vasi. Nekí emigrant, ki se je vrnil iz Nemčije, in se je za las rešil pred

Solidarnost z nesrečnim ljudstvom - Naši parlamentarci med begunci - Brzjojavka CK Zveze komunistov Slovenije - Naj se izkaže pravica za žive in mrtve!

Longarone po katastrofi. Vsak komentar k tej sliki bi bil odveč...

katastrofo v Longaronu, je vztrajal v zahtevi, naj se ne odneha dokler se ne izkaže pravica.

Nedeljo smo prebili v družbi skupine naših požrtvovalnih tovarišev iz Erte, skupno s tovariši socialisti in drugimi prijatelji, ki si toliko prizadevajo v solidarnostnih akcijah za pomoč prizadetim. Tri do štiri dni po katastrofi ti tovariši niso imeli v žepu niti toliko denarja, kot bi ga bili potrebovali za odposiljatev par besed obsegajoče brzjojavke, s katero bi sporočili svojcem in sorodnikom, da so še živi in niti lire za nakup navadne aspirine ali pomirjevalne tablete.

Solidarnost našega ljudstva

S kakšno hvaležnostjo, brez vsake retorike in ceremonije, so se ti preživeli ljudje strnili okrog naših parlamentarcev, okrog tovarišice Bernetičeve, ki se že ves teden nahaja v pokrajini Belluno, okrog tov. Vidalijske, tov. Lizzerne, okrog županov in drugih občinskih upraviteljev iz raznih krajev furlanske nižine!

Solidarnostna akcija, ponavljamo, je bila in je zares široka. Na tem mestu ne moremo naštevati vseh podrobnosti, ne najrazličnejših primerov, toda omenjamo brzjojavko, ki jo je poslal našemu deželnemu komiteju CK Zveze komunistov Slovenije, omenjamo odposlanstvo tehnikov iz Ljubljane, ki požrtvovalno sodeluje pri identificiranju mrličev; omenjamo nadalje poslanico, ki so jo v naše mesto poslali predstavniki težko prizadetega mesta Skopje. Omenjamo tudi solidarnost našega ljudstva, ki enotno sodeluje v akcijah za pomoč ponesrečencem, kakor je pred nekaj meseci sodelovalo v akcijah za pomoč prebivavcem Makedoni-

je. Omenjamo tudi nakazila naših občin, od Nabrežina do Milj in Doline ter akcije, ki jih je organiziral enotni sindikat CGIL.

Te solidarnostne akcije se morajo nadaljevati in prepričani smo, da se bodo v prihodnjih dneh še bolj povečale. Toda istočasno se morajo nadaljevati tudi akcije za to, da se bo za žive in mrtve v Vaiontu izkazala pravica! In komunisti naše dežele so se obvezali, da se bodo za uresničitev te zahteve odločno zavzeli!

M. K.

Taki in podobni pretresljivi prizori se še vedno ponavljajo...

PORTUGALSKI KOLONIALIZEM se zviija v poslednjih krčih

Osvobodilnega gibanja v Angoli ne more nihče več zadušiti

Množično prisilno delo, sistemi dovoljnic za gibanje, povsod pričujoči tuji kapitali, eksplozivni beli lumpenproletariat, ekonomski in socialni stroj, ki ga žene goli teror. To so značilnosti portugalskega imperializma, najbolj izkoriščavskega kolonialnega režima v Afriki. Ker je ta režim bil še do nedavnega odrezan od zunanjega sveta in je deloval zgolj po načelu nasilja, se je imel za trajnega in varnega. Kakor Belgijci v Kongu so tudi Portugalci v Angoli in Mozambiku menili, da so zgodovino ustavili.

Toda medtem, ko so bili v Lizboni takorekoč pogreznjeni v globoko spanje, je dobivala zgodovina čedalje večji zagon in val afriškega osvobodilnega gibanja je po uspehih v Egiptu, Bandungu, Gani in v drugih deželah «črnega kontinenta» preplaval v zadnjih letih še ostale predele. Ozemlje za ozemljen se je osvobajalo kolonializma in meje svobode se vedno bolj bližajo tudi Angoli in Mozambiku.

Prvi javni znaki delovanja osvobodilnega gibanja v deželah, ki spadajo pod portugalsko kolonialno oblast, so se pojavili leta 1961. Tedaj so afriški domačini izvršili prvi napad na portugalsko policijsko postojanko v Luandi. Razvneli so se srditi boji, pri katerih je našlo smrt mnogo domačinov in Portugalcev. Pobesneli belci so se strahovito maščevali nad domačim afriškim prebivavstvom, toda tudi Afričani niso držali križem rok. Zadeva je zajela tak obseg, da so o njej govorili tudi v OZN. Liberija, Združena arabska republika in Ceylon so predložile resolucijo, ki je obsojala portugalsko nasilje v Angoli. Za resolucijo se je izrekla večina držav članic Varnostnega sveta, med njimi poleg SZ tudi ZDA. To je še bolj ohrabilo angolsko osvobodilno gibanje. Prišlo je do splošnega upora (15. 3. 1961) v severni Angoli, ki je trikrat večja od Portugalske. Napadi so bili tako bliskoviti in

močni, da so ohromili portugalski odpor. Portugalci so bili v resnih škripcih. Za povezavo med raznimi mesti so se morali posluževati letalskega mostu. Toda po nekaj tednih so se opomogli iz trenutke krize in zmede. Teror kolonialistov se je še bolj povečal. Kolonialna oblast je začela izvajati prave racije. Aretirala je nešteto domačinov. Zaprla je vse, ki so bili količakaj pismeni. Prizanesla niti katoliškim misijonarjem. V kratkem času je bilo ubitih okrog 50.000 domačinov.

Toda niti najhujši teror ni uničil angolskega osvobodilnega gibanja. To gibanje je bilo deležno čedalje večje pomoči tudi iz drugih afriških dežel.

Portugalski kolonialisti so na vse to reagirali počasneje kot na pr. francoski kolonialisti v Alžiriji. Toda ostali so v celoti zvesti svoji naravi. Njihov vojaški odgovor je bil dokončni, barbarski dokaz njihovega resničnega bistva. Ker niso mogli ponovno zavzeti od partizanskega gibanja osvobojenih pokrajin, se začeli z bombardiranjem pobijati nemočno prebivavstvo. Umirajoči kolonialni sistem se je stresal od nemoči in besa.

Angola je „dragocena postavka atlantske obrambe“

Ko se je Portugalska znašla v obupnem položaju v Angoli ter je spoznala, da celo najhujši teror nad domačim prebivavstvom nič ne pomaga; ko se je zavedala, da tudi v svetovni politični areni vedno bolj zgublja svoje pozicije, je sklenila, da «poživi» svojo diplomatsko dejavnost. Začela je torej z vsvo spretnostjo iskati zaveznike v krogih Združenih narodov, ki so v veliki večini na strani trpinčenih Angole. Tako je stopilo v ospredje vprašanje atlantskega zaveznitva. Londonski «Times» je odkrito zapisal: «960 milj dolga atlantska obala Angole je dragocena postavka v atlantski obrambi».

Na skupščini OZN so afriške in azijske države predložile resolucijo, s katero so zahtevale, naj se začne dekolonizacija Angole. Predlagana je bila ustanovitev posebne komisije, ki naj preuči položaj v deželi. Predlog je bil sprejet in komisija imenovana, toda uspeha ni bilo, ker tej komisiji Portugalci niso dali dovoljenja za vstop v tista področja Angole, kjer so bili oni še absolutni gospodarji. Medtem sta se sestala Salazar in Franco ter skupaj ugotovila «nevarnost širjenja komunizma v Afriki». Na stran Portugalske so se postavili tudi južnoafriški rasisti. Portugalska je okrepila tudi staro zaveznitvo z Veliko Britanijo. In prišlo je do tega, da je Velika Britanija v Varnostnem svetu glasovala prid Portugalske ter skoraj istočasno poslala na atlantsko obalo eno vojnega mornarice in sicer «na obiščanje dobre volje». Britanski zunanji minister je šel na prijateljski obisk v Lizbono, kjer je imel «priserne» razgovore s portugalskimi državniki.

V zadnjem času je priskočila na pomoč v poslednjih krčih zvičajno čemu se portugalskemu kolonializmu tudi bonnska Nemčija ter poslala v Angolo enote svoje vojske na urjenje.

Toda vse to kvečjemu samo z vira proces osvoboditve angolskega ljudstva izpod krutega kolonialnega jarma, ne more pa tega procesa streti. Kljub vsem mahinacijam, terorju, kljub sklicevanju na «nevarnost komunizma v Afriki» je gotovo, da je pot portugalskega kolonializma v Afriki obsojena in da je osvoboditev angolskega ljudstva neizbežna, zakaj kolo zgodovina se vrti naprej in ni je sile, ki bo preprečila.

Teden včlanjevanja v KPI na Tržaškem

Federalni komite in Federalna kontrolna komisija sta določila, naj bo teden od 1. do 7. novembra 1963 namenjen včlanjevanju in rekrutaciji. Akcije za včlanjevanje in rekrutacijo pa morajo biti tesno povezane z akcijami za obrambo in okrepitev ladjedelnic in pristaniškega prometa, z akcijami za čimprejšnji razpis deželnih volitev, za rešitev krize v tržaški občini in pokrajini ter za rešitev številnih drugih problemov, brez etničnih diskriminacij, in zaviranja preokreta na levo.

V posebnem pismu, ki sta ga Federalni komite in Federalna kontrolna komisija pred dnevi naslovila vsem članom Partije, se med drugim poudarja, naj se tovariši takoj lotijo dela za dobro kampanjo včlanjevanja in rekrutacije, tako v Partijo kot v Zvezo komunistične mladine.

V tednu od 1. do 7. novembra bodo sedeži vseh sekcij in federacije odprti za javnost ob delavnikih od 10. do 12. in od 16. do 20. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 18. do 21. ure. Na vseh sedežih bodo izobešene zastave in prostori v njih bodo praznično okrašeni. Vsak večer bodo tovariši iz sekcij poslali podatke o delovanju v teku dneva Federaciji v Trstu, tako da bo ta o vsem sproti obveščena.

Praznik trgatve v Boljuncu bi morali še bolj valorizirati

Praznik trgatve, ki ga že več let zaporedoma organizira dolinska občinska uprava skupno s pokrajinsko turistično ustanovo v Boljuncu, je postal že prava tradicija in privablja vedno večje število obiskovalcev. Boljunška «Gorica», kjer se običajno vrši ta prireditel, postaja v resnici že pretesna, čeravno je zelo prostorna. Zato se postavlja vprašanje, da bi to vsakoletno prireditev izpopolnili ter jo še bolj opestrili. Ker pa se to na dosegi v razmeroma kratkem času, bi bilo prav, da bi organizatorji čimprej vzeli to vprašanje v pretres. (Gornja slika je bila posneta na zadnjem prazniku trgatve v Boljuncu).

Kdaj bodo uvedli brezplačne avtobuse za študente?

Kmalu bodo minili trije tedni od dneva, ko se je začelo novo šolsko leto. Svoječas je bilo zagotovljeno, da bodo z novim šolskim letom in vzporedno s šolsko reformo uvedli tudi brezplačne avtobuse za prevoz otrok v šolo, seveda tistih, ki živijo v oddaljenejših krajih. Toda do danes o teh avtobusih, vsaj v krajih, ki spadajo pod tržaško občino, ni duha ne sluha. Zaradi tega se postavlja vprašanje: ali res niso mogla pristojna oblastva v vsem tem času ničesar napraviti?

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 19. oktobra 1963 ob 21. uri

premiéra
v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdejska cesta 7
William Shakespeare -
Jože Javoršek
IZ TAKE SMO SNOVI
KOT SANJE

(Koncertna uprizoritev)

Režija: BRANKO GOMBAC
V nedeljo, 20. t.m. ob 17.30 v Prosvetnem domu na Opčinah

W. Shakespeare
O T H E L L O

Upravičene zahteve Banovcev

Minilo je že dolgo časa od tedaj, ko so prebivalci Banov vprašali tržaško občinsko upravo, naj poskrbi za obnovo vaških cest, za izboljšanje cestne razsvetljave, zlasti na odseku ceste, ki vodi preko nadvoza nad avtocesto v smeri proti Opčinam ter za ureditev kanalizacije in odpravo velike luže, v katero se steka umazanija iz pralnice, ki je last nekega zasebnika in iz bližnje vojašnice.

Vaščani niso nadalje vztrajali v svojih zahtevah, ker so upali, da jih bo občinska uprava uslišala. Toda do uslišanja ni prišlo.

To ni sicer nič novega, nič čudnega. Znana stvar je, da sedanja demokristjanska občinska uprava prav tako zanemarlja vse okoliške kraje, kaor so jih zanemarljale njene predhodnice.

Svoječas je že nekako kazalo, da bodo nekaj napravili, da bodo vsaj glavno cesto deloma obnovili. Toda kar na lepem je prišel glas, da je denar, ki je bil dodeljen za obnovo cest, že izčrpan in da ni mogoče ničesar več narediti. Tako je vse ostalo pri starem, le stanje ceste se je medtem silno poslabšalo in danes v resnici glavna vaška cesta že kaže «rebra», dočim cesta, proti Ferlugom postaja v resnici neprehodna. Ze sam pogled na te ceste nudi vsakomur, predvsem pa seveda domačinom, najprepričljivejše spričevalo o občinski upravi.

Toda tako ne more v nedogled. In Banovci ponovno dvigajo svoj glas. Tokrat je to ne le glas zahte-

ve, temveč tudi glas protesta. Banovci odločno zahtevajo obnovo in razširitev vaške ceste, ki je spričo naraščajočega prometa tudi silno neprimerna in celo nevarna. Prav tako zahtevajo, naj se nadvoz razsvetli, ob njem pa naj se postavi primerna zaščitna ograja. Seveda prav tako odločno zahtevajo, naj se odpravi smrdljiva luža v katero se še vedno izteka umazanija iz že omenjene pralnice.

V ponedeljek in torek zvečer, to je ob priliki zasedanja tržaškega pokrajinskega in občinskega sveta, so skupine od fašistov nahujskih pobalinov skušale razgrajati po mestnih ulicah. V ponedeljek so se te skupine zbrale pred pokrajinsko palačo na trgu Vittorio Veneto, kjer so vzklikale žaljiva gesla, dajale duška svoji rasistični nastrojenosti, zmerjale Slovence, sramotile ime predsednika jugoslovanske republike in skratka kazale stopnjo svoje «kulture». Policija je bila, kot običajno, zelo potrpežljiva... Nekaj pobalinov je šlo tudi pred Tržaško knjigarno, kjer so grozili, da bodo razbili izložbeno okna.

V torek zvečer so si pobalini dali «apuntamento» pred palačo Mihca in Jakca, to je pred tržaškim županstvom. Ponovili so se prizori prejšnjega večera. Razlika je bila le v tem, da so tedaj skoraj vse žaljivke bile namenjene komunistom. Policija je, seveda, tudi tokrat bila zelo potrpežljiva...

Kaj je bilo vzrok razgrajanja teh podivjanih pobalinov? Morda takomenovani «levi center», ki ga v

Pobalinstvo

Trstu ni? Morda kaj drugega? Ali je bilo zaradi sklicanja sej pokrajinskega in občinskega sveta v Trstu v nevarnosti «italijanstvo» Trsta? Ali je bila to «demonstrativnost» razpoloženja fašistov, ki tokrat niso mogli dati svoje «podpore» demokristjanski pokrajinski in občinski upravi?

Nimamo namena, da bi o tem globlje razpravljali. Prav za prav bi niti ne bilo vredno omenjati teh dogodkov, če ne bi pri tem prihajalo v ospredje nekaj, kar moramo podčrtati.

Ko delavci manifestirajo po mestnih ulicah — in povsem upravičeno manifestirajo — ter zahtevajo pravico, delo in kruh zase in za svoje družine, se policija čestokrat zaganja proti njim, razgrajanje pobalinov — pa ista policija spremlja z veliko potrpežljivostjo.

Ko so tržaški napredni mladinci ob priliki usmrtitve španskega heroja Grimaua protestirali proti španskemu fašističnemu krvniku,

Nadaljevanje

Za preokret na levo

jo v celoti. Proračun in oba odbora ostajata taka kot sta bila prej. O tem, ali naj se ustanovi levi center se bo odločalo kasneje. Danes ni časa za razpravljanje o tem. Tako poudarjajo demokristjani in pri tem držijo v svojih rokah dejansko oblast, ne da bi v ničemer spremenili svoje staro politiko, ki je dejansko še naprej odprta na desno. Večjo previdnost in postopnost bi si težko predstavljali...

Upajmo, da bo z vstopom članov bivše NSZ v PSI, in torej z vstopom v takomenovano demokristično področje — s privolitvijo Krščanske demokracije, tržaškega župana in pokrajinskega predsednika — demokristjanska propaganda prenehala rožljati s svojo ropotijo iz leta 1945, katero je v konkurenci s fašisti izkoriščala do včeraj. S tem bomo imeli vsaj eno pozitivno dejanje...

Naše nasprotovanje sedanjemu proračunu in sedanjima odboroma temelji tako kot pred tremi meseci na dejstvih. V bodoče bomo presojali na osnovi novih dejstev, če bo do teh prišlo. Poudarjamo pa, da bomo povedali delavcem in vsej javnosti, da komunisti ne bomo nikoli podpisovali belih menic Krščanski demokraciji in da ne verjamemo v obljube demokristjanov.

Naša opozicija se danes bolj kot kdaj koli prej razlikuje od opozicije liberalcev in drugih starih zaveznikov KD ter od opozicije fašistov, ki bi bili tudi danes, kot so bili včeraj pripravljani podpreti politiko KD. Naša opozicija je opozicija proti konservativni in pristranski politiki, ki je škodljiva interesom Trsta, kar dejstva in sedanji položaj zelo jasno potrjujejo.

Glasovali bomo proti sedanjemu proračunu ker zahtevamo politični preokret, ker zahtevamo, da se uresniči okrog pokrajinske in občinske uprave, parlamentarcev in sindikatov enotna akcija vsega previvavstva za razvoj tržaškega prista-

nišča, čigar uprava je danes v rokah nekega generala, za rešitev in okrepitev ladjedelnic za prepord tržaškega gospodarstva v najširšem okviru čezle.

Vse to zavira politika Krščanske demokracije, ki odločno nasprotuje ustanovitvi enotnosti. To potrjuje nesheto dokazov. Tudi nasprotovanje tržaškega župana predlogu, ki so ga pred kratkim postavili komunisti za obrambo tržaškega pristanišča, to izrecno potrjuje.

Krščanska demokracija deluje proti enotnosti prebivalstva. Poudarja, da je treba komuniste osamiti. Toda pri tem se moti. Komuniste je hotela osamiti tudi na volitvah 28. aprila. Toda pri tem ji je spodletelo. Komunisti so prejeli 25% glasov. Komunisti smo danes povsod prisotni: v tovarnah med kmetovavci, v uradih. Izgramo odločujočo vlogo — tudi brez privoljenja vodstva KD — v bojih za mir, v enotnih akcijah za delo, za gospodarski in demokristični razvoj, proti tihotapljenju milijard v tujino in proti vsakovrstnim spekulantom.

Dejstvo je, da se želje po osamljenju komunistov spreminjajo v povečanje glasov in vpliva komunistov, da zaradi protikomunizma tržaške Krščanske demokracije vedno bolj nazaduje tržaško gospodarstvo. Zato obtožujemo Krščansko demokracijo, stranko neizpolnjenih obljub, protikomunizma in pristranosti ter stremimo po enotnih akcijah Tržčanov za bodočnost mesta, pokrajine in dežele.

Brez enotnosti, katere bistveni element je po našem mnenju prav enotnost delavcev in predvsem enotnost med komunisti in socialisti, ni mogoče napredovati. Brez široke enotnosti, ki je vodstvo KD ne mara, ni dejanskega preokreta na levo. Brez te enotnosti ostajajo spletkite in bedno igračkane formule za ohranitev dejanske oblasti Krščanske demokracije in z njo tudi njene stare politike.

Vaiont

«l'Unità» in napisati jasno besedo ter takorekoč s prstom pokazati na resnične krivce.

Danes tudi ta tisk piše nekoliko drugače. Tudi v parlamentu se poslanci raznih skupin «zavzemajo» za ugotovitev vzrokov nesreče ter za moč bitno kaznovanje tistih, ki so krivi, da je do nje prišlo. Še enkrat se je izkazalo, da samo komunisti tisti, ki so prave krivce neoklevajoče in pogumno kažejo s prstom... ter zahtevajo v imenu preživelih beguncev in v imenu tistih, ki so po nepotrebnem izgubili življenje — pravico!

Izleti

Za pojasnila glede izletov ob našem letu v Pariz, Prago, Budimpešto, Zagreb, Bohinj, Harrachov, Iselberg, Loomatten in Terminillo obrnite se na Center za kulturne stike z inozemstvom, Trst, ul. S. Nicolò 11/II, tel. 29403, vsak dan od 17.30 do 20. ure.